

ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ยุคดิจิทัลสมัยใหม่: องค์ความรู้ที่สูญหาย เสด็จประพาสต้นของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วัดหนองแขม

Historical Research Methodology in Digital and Modern Era: The Lost History of King Chulalongkorn the Great at Wat Nong Khaem

วราลี จิเนราวัต¹
Varalee Chinerawat

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้ข้อเสนอแนะระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ยุคดิจิทัลสมัยใหม่ อาทิ เครื่องมือสังคมมิติ เครื่องมือพงศาวลีวิทยาสำหรับลำดับชั้นตระกูลสามัญชน ฐานข้อมูลประวัติศาสตร์ดิจิทัล สำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่โดยไม่เข้าข่ายการกระทำความผิดมาตรา 112 และนำไปสร้างสรรค์ความสามัคคีของคนในชาติ 2) เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการอภิวัฒน์สยามประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เพื่อการสร้างความสามัคคีในชาติ จากวิจัยกรณีศึกษาพบว่า ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ยุคดิจิทัลสมัยใหม่ ด้วยเครื่องมือดิจิทัลที่หลากหลาย ส่งผลให้ผลการวิจัยไม่เข้าข่ายการกระทำความผิดมาตรา 112 และสามารถนำประวัติศาสตร์สูญหายไปนำไปสร้างสรรค์ความสามัคคีของคนในชาติได้ 2) หลักฐานเบื้องต้นบ่งชี้ว่าแนวพระราชกรณียกิจธรรมราชาในการสร้างอารยธรรมสยามของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ฝังอยู่ในความภาคภูมิใจของผู้นำชุมชนรอยัลลิสต์และลูกหลานในด้านการพัฒนาสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพอย่างสร้างสรรค์จนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ในการร่วมมือกับคณะราษฎรนำพาประเทศชาติพ้นวิกฤติการณ์

คำสำคัญ (Keywords): วัดหนองแขม; เสด็จประพาสต้น; รัชกาลที่ 5; มาตรา 112; ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์

Abstract

This research article was written with the following objectives: 1) To provide recommendations for the usage of digital history as a research methodology, i.e., a sociometry tool, genealogy tool, digital database, and an archival tool, to the new generation of researchers, so not to violate Act 112 and to create unity of the people in the nation 2) To synthesize the new knowledge regarding King Rama V the Great's

Received: 2021-05-05 Revised: 2021-07-21 Accepted: 2021-07-22

¹ สถาบัน IKI-SEA มหาวิทยาลัยกรุงเทพ IKI-SEA Bangkok University. Corresponding Author
email varalee.c@bu.ac.th

Dhammaraja in Siam civilization for national unity. It was found that applying this new Digital and Modern Historical Research Methodology with digital tools did not to violate Act 112 and create unity of the people and recover lost history of King Rama V the Great's Dhammaraja. 2) With preliminary evidence suggesting that King Rama V the Great's Dhammaraja in Siam civilization was embedded in the royalist community leaders' and their descendants' pride through constructive human rights and liberty movement until World War II with collaborative action with "People's Party" to overcome crisis.

Keywords: Nong Khaem Temple; Royal Visit; King Rama V the Great; Act 112; historical research methodology

บทนำ (Introduction)

ในสังคมไทยปัจจุบันน้อยคนนักที่จะทราบถึงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในการเสด็จประพาสต้น ประทับค้างแรม ณ ชุมชนวัดหนองแขม ในวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2447 (วรรณศิลป์ พิรพันธุ์, 2560) โดยได้ถูกบันทึกอยู่ในจดหมายเหตุการเสด็จประพาสต้น และบันทึกการเสด็จประพาสต้นเมื่อ ร.ศ. 123 (กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2460) ซึ่งถือว่าเป็นเหตุการณ์ที่พลิกประวัติศาสตร์และนำมาซึ่งการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงสิทธิเสรีภาพมากมายส่งผลต่อความเป็นอยู่อันดีของพสกนิกรที่อาศัยธรรมราชาเป็นกรอบแห่งวิถีทางการพัฒนาประเทศ ล้วนแล้วเป็นพระราชกรณียกิจอันดำรงไว้ซึ่งปรัชญาธรรมราชา ซึ่งพระองค์ได้ทรงวางแนวทางอภีพัฒนสยามให้มีอารยะ (Siam Modernization (นรเศรษฐ์ นาคภัทรพงศ์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, ปิยนาด บุนนาค, 2555) ผ่านพระราชกรณียกิจการบริหารจัดการมณฑลเทศาภิบาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเหตุการณ์ก่อนการประกาศเลิกทาสทรงวางรากฐาน กลไก การขับเคลื่อนชนชั้นไพร่สามัญให้เข้ามาเป็นชนชั้นปัญญาชนและชนชั้นปกครองจำนวนมากในรัชสมัยต่อมา แต่เนื่องจากระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์คลาสสิกที่เกี่ยวกับการเสด็จประพาสต้น มีข้อเคร่งครัดทางกฎหมายในการวิจัยและนำเสนอ โดยอิงหลักฐานขั้นต้นเป็นหลักส่งผลให้องค์ความรู้จำนวนมากทางประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่าเกี่ยวกับธรรมราชาที่เป็นรูปธรรมในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ จากตระกูลไพร่สามัญสูญหายและถูกทำลาย ไม่มีบุตรหลานในชุมชนได้เก็บรักษาและถ่ายทอดต่อ โดยเฉพาะพระราชกรณียกิจขับเคลื่อนสยามอภีพัฒนด้วยเหล่าไพร่ทาสจิตอาสา ซึ่งล้วนแล้วเป็นองค์ความรู้ทั้งพระบรมราโชบาย พระราชกุศโลบายอันแนบคาย และพระราชกรณียกิจที่พสกนิกรสามารถนำมาใช้เป็นแบบอย่างและแก้ไขปัญหาสหิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ในสมัยปัจจุบันภายใต้ระบอบธรรมราชาสูญหายไป กระบวนการศึกษาดังกล่าว

งานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งทดสอบระเบียบวิธีการวิจัยประวัติศาสตร์แบบดิจิทัลและเครื่องมือการวิจัยสมัยประวัติศาสตร์สมัยใหม่ ว่าสามารถใช้กับบริบทสังคมไทยและกฎหมายมาตรา 112 ได้

หรือไม่ เพื่อลดอคติการสืบค้นข้อมูล ลดปริมาณการทอดทิ้งองค์ความรู้จนสูญหาย ลดการปิดกั้นข่าวสารข้อมูลเบาะแสใหม่ด้วยอคติทางการเมือง และลดปัญหาการเผยแพร่ที่สร้างความแตกแยกทางสังคม รวมทั้งการจัดเก็บชั้นความลับฐานข้อมูลที่เผยแพร่ได้และชั้นลับอย่างเป็นระบบในรูปแบบดิจิทัลและรูปแบบปัญญาประดิษฐ์ (Arend, Lange, Chen, et al., 2014) อันก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ธรรมชาติเพื่อการสร้างสรรคสามัคคี ความเท่าเทียมและเป็นธรรมในปัจจุบันและพัฒนาสังคมไทยให้เป็นธรรมราชายุคดิจิทัลปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

การประยุกต์เครื่องมือการวิจัยประวัติศาสตร์แบบดิจิทัล เครื่องมือทางสังคมวิทยา พงศาวลีวิทยาของ Russell (2016) สืบสาแหรกวงศ์ตระกูลไพร่สามัญในเหตุการณ์แทนที่จะไปเน้นการสืบสาแหรกเอกสารชั้นต้นจากราชสำนักฯ ตามหลักการวิจัยประวัติศาสตร์ไทยดั้งเดิม เครื่องมือจิตวิทยาสังคมมิติของ Scott (2021) การใช้เทคนิคการสืบเสาะคลังความรู้เอกสารชั้นต้นที่สูญหาย ระบบการสืบค้นและจัดเก็บแหล่งข้อมูลวิจัยสอบสวนเนื้อหาโดยเครื่องมือดิจิทัลเพื่อลดอคติ การคัดกรองก่อนการเผยแพร่อย่างเป็นระบบจากฐานข้อมูลทั้งในและต่างประเทศด้วยระเบียบวิธีของ Bucheli and Wadhvani (2013) ที่เผยแพร่ในหนังสือ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด เพื่อค้นหาคำตอบว่า ระเบียบวิธีการวิจัยนี้จะเป็นการเสริมสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่โดยไม่เข้าข่ายมาตรา 112 ได้หรือไม่ และควรทำอย่างไรให้นักวิจัยมีคุณค่าและเก็บรักษาเผยแพร่องค์ความรู้เท่าที่ได้ ประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research objective)

1. เพื่อให้ข้อเสนอแนะระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ยุคดิจิทัลสมัยใหม่ อาทิ เครื่องมือสังคมมิติและเครื่องมือพงศาวลีวิทยาสาแหรกลำดับชั้นตระกูลสามัญชน ฐานข้อมูลประวัติศาสตร์ดิจิทัล สำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่โดยไม่เข้าข่ายการกระทำความผิดมาตรา 112 และนำไปสร้างสรรค์ความสามัคคีของคนในชาติ
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการอภิวัฒน์สยามประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ด้วยธรรมราชาเพื่อการสร้างสามัคคีในชาติ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ยุคดิจิทัลสมัยใหม่ อาทิ เครื่องมือสังคมมิติและเครื่องมือพงศาวลีวิทยาสาแหรกลำดับชั้นตระกูลสามัญชน ฐานข้อมูลประวัติศาสตร์ดิจิทัล สำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่โดยไม่เข้าข่ายการกระทำความผิดมาตรา 112 และนำไปสร้างสรรค์ความสามัคคีได้
2. มีองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการอภิวัฒน์สยามประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เพื่อการสร้างสามัคคีในชาติ ด้านสิทธิ และมนุษยชนด้วยธรรมราชาที่เป็นรูปธรรมจากการใช้ “เทคนิคการศึกษาประวัติศาสตร์พงศาวลีวิทยาสามัญชน และสังคมมิติสามัญชน พ.ศ. 2564 ภายใต้กรอบมาตรา 112”

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยกรณีศึกษาทดสอบระเบียบวิธีการวิจัยประวัติศาสตร์ดิจิทัล ตามแนวทางของ Norkus (2012) และเทคนิคการตรวจสอบความตรงข้อมูลประวัติศาสตร์ แบบสามเส้า Bucheli and Wadhvani (2013) ของสำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัย อ็อกซ์ฟอร์ด สหราชอาณาจักร

โดยการทดลองวิจัยจริง 10 ขั้นตอน ระหว่างเดือนมีนาคม 2562- มิถุนายน 2564 จากเพื่อกำหนดกรอบแนวทางระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ยุคดิจิทัลสมัยใหม่ ที่เรียกว่า “เทคนิคการศึกษาประวัติศาสตร์พงศาวลีวิทยาสามัญชน และ สังคมมิตีสามัญชน พ.ศ. 2564 ภายใต้กรอบมาตรา 112” ได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาและวิธีการสุ่ม

สมาชิกชุมชนวัดหนองแขม และตัวแทนผู้นำชุมชนที่บรรพบุรุษที่อยู่ในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์การเสด็จประพาสต้นวัดหนองแขม และดำรงชีวิตอยู่จนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วยเทคนิคการอ้างอิงต่อเนื่องจากปากต่อปาก (Snowball Technique)

เครื่องมือการวิจัย

พงศาวลีวิทยา ฐานข้อมูลประวัติศาสตร์ สังคมมิตี แผนที่ แผนภูมิ การสกัดและถอดรหัสจัดเก็บองค์ความรู้

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเชิงกรณีศึกษาเพื่อทดสอบระเบียบวิธีการวิจัยสมัยใหม่พบข้อค้นพบ 2 ประการ **ประการแรก** ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์การเสด็จประพาสต้นยุคดิจิทัลสมัยใหม่ ที่เรียกว่า “เทคนิคการศึกษาประวัติศาสตร์พงศาวลีวิทยาสามัญชน และ สังคมมิตีสามัญชน พ.ศ. 2564 ภายใต้กรอบมาตรา 112” สามารถใช้สำหรับการสืบค้นประวัติศาสตร์สูญหายเกี่ยวกับธรรมราชา และพระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและคณะตามเสด็จประพาสต้นได้เชิงประจักษ์

4.1 เครื่องมือนิตินิจที่หลากหลายและการนำเสนอแบบตะวันตกมีประเด็นขัดต่อกฎหมายไทยมาตรา 112 ที่ต้องพึงระวัง

4.2 การใช้แนวการวิจัยประวัติศาสตร์ไทย “เทคนิคการศึกษาประวัติศาสตร์พงศาวลีวิทยาสามัญชน และ สังคมมิตีสามัญชน พ.ศ. 2564 ภายใต้กรอบมาตรา 112” ควรต้องมีหน่วยงานกลั่นกรองจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้านธรรมราชาและสันติศึกษาและหน่วยงานความมั่นคงเชิงสร้างสรรค์ การคัดเลือกช่วงอายุผู้ทรงคุณวุฒิระหว่าง 41-55 ปี จะทำให้การดำเนินงานราบรื่น กว่าผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่คุ้นเคยงานดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ อายุผู้ทรงคุณวุฒิระหว่าง 56-85 ปี

4.3 การพิจารณาบทความไม่ควรนำผู้ทรงคุณวุฒิที่อนุรักษ์นิยมสุดโต่งและลิเบอรัลสุดโต่งเข้ามาในการวิจัยกลั่นกรองเพราะจะทำให้เกิด False Positive และ False negative Scientific

transparency (2018) และละเมิดจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตามมาตรฐานจริยธรรมการแพทย์ (ชมรมจริยธรรมการทํารววจัยในคน, 2560) และได้ข้อมูลสูญหายจำนวนมาก

4.4 ระเบียบวิธีการวิจัยที่ “เทคนิคพงศาวลีวิทยาสามัญชน และ สังคมมิติสามัญชน พ.ศ. 2564 ภายใต้กรอบมาตรา 112“ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ขยายจาก 10 ขั้นตอนเป็น 12 ขั้นตอน และพบปัญหาอุปสรรคที่ต้องให้ข้อกำหนดที่ชัดเจนแก่นักวิจัยรุ่นใหม่ในการศึกษา อันได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนกรอบหลักการการศึกษาและสหวิทยาการการวิจัยดิจิทัล ประวัติศาสตร์ที่สูญหาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากสภาพการณ์สืบค้นจริงไม่พอเพียงสำหรับการวิจัย ควรแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นปฐมภูมิ เอกสาร วัตถุโบราณที่หน่วยงานราชการและราชสำนักฯ ในขั้นต้น ได้แก่ จารึก แผนที่เสด็จประพาสต้น ประกาศคำสั่งพิพากษาและพิจารณาคดี ประกาศพระราชบัญญัติ ประกาศพระบรมราชโองการ ประกาศหนังสือแต่งตั้ง หรือพระราชฐานนามสกุล ชื่อคลอง ถนน สะพาน ประกาศหอพิพิธภัณฑ์ สนธิสัญญาระหว่างรัฐ แผนที่ทหารและกรมฯ และมหาดไทย พระราชหัตถเลขาบันทึกรายงานประจำวันเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย จารึกพระสุพรรณบัฏ เอกสาร ขึ้นรองที่รับรองโดยราชสำนักฯ

ขั้นทุติยภูมิ บทสัมภาษณ์บุคคลแวดล้อมในเหตุการณ์ประกอบภาพถ่ายและสังคมมิติ บทการสัมภาษณ์เก่าที่บุคคลในอดีตได้บันทึกไว้จะต้องมีการใช้เอกสารภาพถ่ายประกอบเป็นสิ่งที่หายากและแสดงตัวตนได้อย่างเชิงประจักษ์ โดยการแสวงหาข้อมูลทุติยภูมิตรวจสอบสังคมมิติ กลุ่มย่อย และสายสัมพันธ์ภายในชุมชน ช่วงสมัยโบราณในปีที่เกิดเหตุการณ์ (Scott, 2021) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในงานวิจัยประวัติศาสตร์ที่สูญหายในปัจจุบัน โดยจะมีการบันทึกเบาะแสรายชื่อและลำดับเหตุการณ์แต่ละปีในการสาแหรกตระกูลสามัญชน ซึ่งวิธีการสืบสาแหรกขุนนางระดับต้นถึงสูงนี้เป็นวิธีการและเทคนิคร่วมสมัยที่นิยมใช้กันมากในต่างประเทศและงานวารสารวิชาการประวัติศาสตร์นานาชาติ Martin (2016) เนื่องจากในยุคสมัยล่าอาณานิคมนั้นกลุ่มคนอ่านออกเขียนได้มีจำนวนจำกัดในวงแคบ ประกอบกับภาวะสงครามจากการล่าอาณานิคม และการปฏิวัติราชวงศ์ต่าง ๆ ทั้ง ยุโรป รัสเซีย จีน ได้มีความยาวนานต่อเนื่องมาจนถึงยุคสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 ทำให้เอกสารและข้อมูลเกือบจะทุกชาติถูกทำลายไป อีกทั้งที่ปลอดภัยสงครามเอกสารและข้อมูลก็ได้กระจัดกระจายเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยไม่เป็นระบบ และไม่มีการจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ให้เป็นเรื่องเดียวกัน

ขั้นตติยภูมิ เสาหาพยานเอกสารวงนอกเหตุการณ์จากสถานที่ราชการและประวัติที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกบฏสยามประเทศ โดยตามกฎหมายและธรรมเนียมแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงพระราชทานนามฯ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นและทรงฉายภาพถ่ายที่มาจากลายฝีพระหัตถ์ผ่าน การจารึกลงใบอนุญาติต่าง ๆ ที่ราชสำนักสยาม หรือเสนาบดีกระทรวงฯ เคยรับรองประกอบไว้ และต้องมีการระบุปี วัน เวลา เสาหลักโหนด สุนัขบัตร สถานที่ พยานวัตถุ และบุคคลเสมอ ทำให้ผู้วิจัยสอบทานเอกสารและพยานวงนอกเหตุการณ์ รวมทั้งเหตุจูงใจได้ชัดเจนและครอบคลุม

ชั้นจตุรภูมิ เสาหาแหล่งข้อมูลนอกประเทศจากบันทึกเก่าจากบุคคลที่ 3 ที่ถวายเป็น **ใกล้ชิดและมีพระชนมะตวันตก** บันทึกจากบุคคลที่ 3 ที่ถวายเป็นใกล้ชิด เช่น แพทย์หลวง หมอสมิทธิ์ หรือ ราชเลขาในการในพระองค์ที่บันทึกเหตุการณ์ไว้ หรือบันทึกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ บางกอกเรคคอร์ด (Bangkok Recorder) หรือหนังสือพิมพ์จีนโนสยามวารของนายเชียวฮุดเล้งชาวจีนปัญญาชนคนสำคัญในยุคสมัยนั้น รวมถึงเอกสารบทวิจารณ์ บทความของนาย กุหลาบ ตฤณานนท์ (ก.ศ.ร.กุหลาบ) เจ้าของหนังสือพิมพ์ สยามประเพณี (บุญพิสิฐ ศรีหงส์, 2560) ซึ่งเป็นนักวิชาการนักคิดหรือนักเขียนในสมัยนั้นอาจจะปรุงแต่งจินตนาการและตีความตามพระชนมะตวันตกเองตามแบบตะวันตกและไม่ได้มีส่วนได้เสียกับการเลิกไพร่และทาส

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่สูญหายในยุคดิจิทัล ในโลกยุคดิจิทัลการศึกษาประวัติศาสตร์สามารถศึกษา และเปรียบเทียบกับข้อค้นพบกับต่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้านได้หลากหลายลักษณะ ดังนี้ 1) การมีอยู่จริงของเหตุการณ์ช่วงเวลา และปีนั้น ๆ รวมถึงบุคคลแวดล้อม สาเหตุจุดจบเบื้องหลังเหตุการณ์จากมุมมองภายนอก 2) การเรียนรู้หลักการการพิสูจน์ การสืบสอบ และการเปรียบเทียบ 3) การตีความและการให้เหตุผลในมุมมองหลากหลายมิติ 4) การลำดับเส้นทางการเวลาร่วมสมัยกับเหตุการณ์ในต่างประเทศ โดยผู้วิจัยสามารถประยุกต์อุปกรณ์และเทคโนโลยีการจัดเก็บกลับกรองสืบค้นคัดกรองแบบดิจิทัลหรือปัญญาประดิษฐ์ หรือ แพลตฟอร์ม IoT ได้ตามสมควรแก่ประมาณ

ขั้นตอนที่ 3 การให้ได้ว่าซึ่งข้อมูลที่สูญหาย ฐานข้อมูลดิจิทัลประวัติศาสตร์ขั้นต้นที่น่าเชื่อถือ เกี่ยวกับการเสด็จประพาสต้น จากการทดสอบการวิจัยการเสด็จประพาสวัดหนองแขมแล้วไม่เกิดข้อโต้แย้งในวงวิชาการและมาตรา 112 (วราลี จิเนรวัด, 2564) ได้แก่ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ฐานข้อมูลวิชาการประวัติศาสตร์ราชสำนักไทยที่สอบทานนานาชาติแล้ว The Journal of The Siam Society (JSS) และ Royal Asiatic Society พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอสมุดมูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์ หอสมุดดำรงราชานุภาพฯ หอสมุดแห่งชาติ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ คณะกรรมการสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ สถาบันอาศรมศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Facebook สำนักงานเขต คลิปสารคดี facebook ของกรมศิลปากร คลิปสารคดี Youtube ของ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรมแผนที่ทหาร กระทรวงกลาโหม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและเพลงชาติไทย หอการค้าจังหวัด หรือ หอจดหมายเหตุประจำจังหวัด หนังสือ ปกขาว ก.ศ.ร.กุหลาบ บันทึก หม่อมแอนนาและหลุยส์ เลียวโนเวนส์ บันทึก หมอสมิทธิ์ (Malcolm Smith) นายแพทย์หลวงชาวอเมริกัน ที่ปรึกษาชาวต่างชาติ 200 คนในสยามสมัยรัชกาลที่ 5 หอจดหมายเหตุอัครสังฆมณฑล

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดหัวเรื่องที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และส่งเสริมธรรมราชา ความสามัคคี และความสร้างสรรค์ในสังคม หลังจากที่ได้รับข้อมูลประวัติศาสตร์ ทั้ง 4 ชั้นภูมิ จาก 3 ขั้นตอนแรก ลำดับถัดไปผู้วิจัยต้องทำตารางสังเคราะห์มิติแห่งคุณค่าทางประวัติศาสตร์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยหรือ Conceptual Framework ที่สามารถจะนำทฤษฎีสมัยใหม่เข้าผสาน

การวิจัยได้ ได้แก่ มิติการปกครองหรือรัฐศาสตร์ของสถาบันพระมหากษัตริย์ และพระราชกรณียกิจหรือพระราชกุศลโอบายที่ทำให้เหตุการณ์ร้ายกลายเป็นดีในมิติการผลักดันนวัตกรรมสังคมของชนชั้นขุนนางหัวก้าวหน้า มิติของพ่อค้า เจ้าสัว มิติขุนศึก นายทุนชาวต่างชาติ ทั้งจีนและฝรั่งที่คุมเศรษฐกิจ มิติการเป็นผู้รับผลกระทบไพร่เข้าสู่สังคมชนชั้นปกครอง มิติของกรรมสิทธิ์ และกลไกเงินที่ใช้ปัญหาและความอดสาหัสผลักดันการเปลี่ยนแปลงเชิงสร้างสรรค์ในการนำพาชาติสยามให้เจริญก้าวหน้า รวมถึงปัญหาอุปสรรคที่ชนชั้นกรรมาชีพได้รับจากจุดบอดของสังคมศักดินาที่ขาดการกำกับควบคุมธรรมาภิบาลด้วยธรรมราชาที่มักเกิดขึ้นเสมอ ๆ

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมองค์ความรู้ หลักฐานขั้นต้น และหลักฐานชั้นรอง

เมื่อได้หัวเรื่องที่มีคุณค่าและสร้างสรรค์แล้วให้นำข้อมูลและองค์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาพัฒนากรอบการเล่าเรื่อง โดยยึดตามปฏิทินกาลเวลา หรือลำดับเหตุการณ์ระดับโลก ระดับชาติ ระดับราชสำนัก ระดับชุมชน และระดับบุคคล

ขั้นตอนที่ 6 การถอดรหัส การสังเคราะห์ และการวิเคราะห์องค์ความรู้ การถอดรหัส

การสังเคราะห์ และการวิเคราะห์องค์ความรู้มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยเชิงคุณภาพทั่วไป (วราลี จินะวัต, 2564) แต่มีความซับซ้อนกว่าในแง่ของปฏิทินเส้นทางการเวลา การจำแนกความคิดเห็นกับข้อเท็จจริง การจัดเก็บและทำรหัส Tag แยกชั้นประเด็นที่ขาดหลักฐานสนับสนุนหรือข้อมูลขัดแย้งกันเอง การสอบทานพงศาวลีวิทยา การจัดทำสังคมมิติ การพิสูจน์รื้อสืบสาแหรกอ้างผู้ให้ข้อมูล และถิ่นฐาน โดยทัศนคติเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ผู้วิจัยต้องระมัดระวังแนวคิดสุดโต่ง คือ รักเกินไปเกลียดเกินไปจริง

ขั้นตอนที่ 7 การตีความและการบริหารจัดการข้อโต้แย้งกับข้อมูลอนุรักษ์นิยมสุดโต่ง

หรือวงวิชาการแบบปิดในประเทศที่ไม่ทำลายนวัตกรรมและข้อมูลใหม่ ๆ ที่สมควรแก่การอนุรักษ์ ในวงวิชาการประวัติศาสตร์อนุรักษ์นิยมมีปรากฏการณ์ที่พึงระวังจากทฤษฎีจิตวิทยา (Nickerson, 1998) คือ ความเอนเอียงเพื่อยืนยัน (Confirmation Bias) หรือการพยายามจะหาข้อมูลและเหตุผลด้านเดียวที่สนับสนุนความเชื่อความชอบเดิมของตนเองในการวิจัยและปฏิเสธข้อมูลอื่น ๆ อีกทั้งเมื่อเจอเพียงข้อมูลเล็กน้อยที่ตรงกับฐานความเชื่อเดิมของตนเองก็จะทำลายปฏิเสธ และต่อต้านข้อมูลอื่น ๆ ที่อาจจะหลากหลายกว่า มีความน่าเชื่อถือกว่า มีความน่าสนใจหรือเป็นที่ยอมรับด้วยเทคโนโลยีการศึกษาใหม่ ๆ มากกว่า ซึ่งมักจะเป็นอคติในวงวิชาการประวัติศาสตร์ที่ทำลายนวัตกรรมและทำลายข้อมูลใหม่ ๆ อันทรงคุณค่าที่ควรแก่การอนุรักษ์ในการศึกษาในมิติอื่น

ขั้นตอนที่ 8 การสอบทานและการบริหารความเสี่ยงมาตรา 112 และการโต้แย้งหรือ

การหลีกเลี่ยงการนำเสนอความจริงที่สร้างความเกลียดชังทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการปิดบังตัวตน วงวิชาการประวัติศาสตร์ในโลกเสรีไม่มีประเด็นมาตรา 112 มากนักเนื่องจากจริยธรรมการวิจัย การค้นหา และการตรวจสอบหลักฐานข้อมูลดิจิทัลมีความทันสมัย ทุกคนสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลระดับต้นได้ ดังนั้น โอกาสที่จะเกิดการเข้าใจผิดหรือหมิ่นพระบรมเดชานุภาพสามารถเกิด

ได้ยาก และทำให้นักวิจัยและนักวิชาการรุ่นใหม่ที่มีความสามารถไม่ค่อยมีคนสนใจทำวิจัยเพราะว่า อาจจะเสี่ยงต่อการฟ้องร้องได้ อย่างไรก็ตาม การไม่วิจัยอะไรที่แตกต่างหรือแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ในวงประวัติศาสตร์ไทยที่เรียกว่าลอยตัวแล้วปล่อยให้ประวัติศาสตร์ชาติไทยสูญหายเสื่อมไปหมด ก็ไม่ใช่คุณค่าและจริยธรรมการวิจัยของนักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรฐานวิชาชีพสากล

ขั้นตอนที่ 9 การแยกชุดจัดเก็บข้อมูลสังเคราะห์ ข้อมูลหลังสอบทาน ข้อมูลการนำเสนอที่สร้างความเกลียดชังทั้งในและต่างประเทศ และข้อมูลหลังเซนเซอร์ หลังจากได้ผลการศึกษาแล้ว ให้ทำขั้นลำดับการแยกจัดเก็บข้อมูลในคลังความรู้ 10 ขั้น ดังนี้ 1) ข้อมูลหลังสอบทานรอเผยแพร่ 2) ข้อมูลการนำเสนอที่สร้างความเกลียดชังทั้งในและต่างประเทศ 3) ข้อมูลที่เซนเซอร์ออก 4) ข้อมูลดิบที่ใส่รหัสลับไฟล์ดิจิทัล 5) ข้อมูลที่รอการวิจัยอนาคตเพิ่มเติม 6) ข้อมูลที่อันตรายห้ามเผยแพร่ ป้องกันการขัดแย้งลุกลาม 7) ข้อมูลพงศาวดารกระซิบที่ดัดแปลงแล้ว เช่น ศิลปวัฒนธรรม ช่องวังหลวง 8) ข้อมูลที่รอเวลาการเผยแพร่ที่เหมาะสมป้องกันการโต้เถียงรุนแรงในวงวิชาการ 9) ข้อมูลที่ตรงกันทั้งในและต่างประเทศแต่มีปัญหาเกี่ยวกับนักวิชาการฝ่ายอนุรักษ์นิยม 10) เอกสารรักษาความลับที่ยินยอมให้ข้อมูล (บางกรณี)

ขั้นตอนที่ 10 การเก็บรักษาองค์ความรู้ดิจิทัล การปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ การแบ่งปันองค์ความรู้ในช่องทางปลอดภัยมาตรา 112 และการโต้แย้ง หลังจากได้องค์ความรู้และข้อมูล 10 ลำดับขั้นในคลังความรู้แล้ว จากนั้นให้นำไปบรรจุในรูปแบบดิจิทัลด้วยรหัสการเก็บข้อมูลที่ป้องกันการจารกรรมแอบอ่านข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อพบแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ ให้ใส่บันทึกสื่อวันที่แหล่งอ้างอิงในกล่องความคิดเห็นเพิ่มเติมไว้

ขั้นตอนที่ 11 การนำไปเผยแพร่ให้ถูกช่องทางและตรวจสอบราชทินนาม สิ่งนี้นักวิจัยรุ่นใหม่พึงระลึกไว้เสมอ คือ การเผยแพร่ในสังคมอนุรักษ์นิยมและสภาพการณ์ประเทศไทยที่มีปัญหาการกระทำผิดมาตรา 112 ดังนั้น การวิจัยและการเผยแพร่จำเป็นจะต้องดำเนินการผ่านวารสารวิชาการวิจัย TCI 1-2 ซึ่งหากไม่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต หรือดำเนินการเองโดยไม่ใช้หน่วยงานในราชสำนักฯ หรือหน่วยงานในพระบรมราชูปถัมภ์ การใช้วารสารวิชาการนานาชาติที่มีเนื้อหาและข้อความหมิ่นเหม่อาจจะนำเสนอในต่างประเทศ หากเป็นกรณีเร่งด่วนให้ทำบันทึกหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานความมั่นคงที่รับผิดชอบเกี่ยวกับมาตรา 112 โดยระบุวัตถุประสงค์การวิจัยและการนำเสนอ เนื้อหาที่ต้องการใช้ และสถานที่เผยแพร่ อย่างน้อย 7 วันก่อนดำเนินการ และระดับภาษาที่ใช้ควรเทียบเคียงกับ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) (2561) เช่น หนังสือ สาคบุรี จากวิธีชาวบ้าน จะทำให้เข้าถึงผู้อ่านได้มากกว่าและหลากหลาย ไม่รู้สึกแตกแยกทางชนชั้นและการเมือง

ขั้นตอนที่ 12 หลักการการตรวจสอบราชทินนาม และการเลือกใช้ตัวตนบุคคลสามัญชน ในการนำเสนอบทความวิจัยและวิชาการเชิงประวัติศาสตร์ตัวตนบุคคลสามัญชนในรัชสมัยรัชกาลที่ 5-7 ผู้วิจัยต้องเลือกใช้และมีการตรวจสอบราชทินนามตาม พงศาวลีวิทยา (Genealogy) โดยตรวจสอบตัวตนบุคคลสามัญชนจากราชทินนาม ชื่อยศบรรดาศักดิ์ ตำแหน่งวิชาการบุคคลที่อยู่

แวดล้อมเหตุการณ์ประพาสต้นในรัชกาลที่ 5 และ 6 ที่ทรงอภิวัดนประเทศสยาม 4-5 รุ่นต่อมา การเลือกใช้ที่เหมาะสมกับลำดับเหตุการณ์พงศาวลีวิทยา (Genealogy) ตัวตนบุคคลสามัญชน ปกติจะใช้ขึ้นต้นด้วยราชทินนาม เว้นแต่จะมีผู้ถวายคืนราชทินนามช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 แล้ววงเล็บด้วยชื่อและนามสกุลตาม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติชื่อนามสกุลขึ้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2455 ตัวอย่างเช่น 1) หมื่นประสารธูระราชกูร์ (ผู้ใหญ่ช้างนาควัระ)

ประการที่สอง พบว่า องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการอภิวัดนสยามประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ด้วยธรรมราชาเพื่อการสร้างความสามัคคีในชาติได้ฝังอยู่ในความภาคภูมิใจของผู้นำชุมชนรอยัลลิสต์ (วรालี จินะรวัด, 2564) จากการศึกษาพบองค์ความรู้ที่สังเคราะห์และสกัดใหม่ และสอบทาน อดีต ดังนี้

1. พระราชกรณียกิจอันมีปรัญญาธรรมราชาเป็นฐานก่อนและหลังเสด็จประพาสต้น ร.ศ. 123 ส่งผลโดยตรงต่อการปฏิรูปสิทธิและเสรีภาพของไพร่ ทาส ราษฎรจนสยามอภิวัดนประเทศสำเร็จด้วยความสามัคคี

2. รูปแบบค่านิยม พฤติกรรม และกิจกรรมชุมชนวัดหนองแขมมีความเหมือนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมเดิม ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน ระยะเวลากว่า 4 รุ่น โดยเฉพาะรุ่นที่ 2 ในสมัยรัชกาลที่ 6-7 ได้สร้างให้เกิดกลุ่มรอยัลลิสต์ที่เน้นรากแก้ววัฒนธรรม คุณธรรม รักษาความสมดุลวัฒนธรรมไทยทัดเทียมอารยะตะวันตก

3. ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสถานียำเภอนองแขม โดยที่ว่าการอำเภอสัมนั้นขึ้นต่อจากกระทรวงนครบาลบริเวณริมคลองภาษีเจริญฯ ใกล้วัดหนองแขมโดยสำนักงานดังกล่าวได้ก่อตั้งที่ว่าการอยู่หน้าโรงจับกัง (บ้านพักคนงาน) ซึ่งเป็นโรงสีเหลียงเฮงฮวดในปัจจุบัน จนถึงปี พ.ศ. 2452 จึงได้ทำการย้ายไปตั้งริมคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือบริเวณปากคลองมหาสาร หมู่ที่ 5 ตำบลหนองแขม เป็นที่ว่าการอำเภอ ศูนย์ราชการสุขาภิบาล ซึ่งถวายเพื่อเป็นพระราชกุศลตามโครงการพระราชดำริสุขาภิบาล 5 ปี ก่อนผลิตแผ่นดินโดยผู้ใหญ่ช้าง (หมื่นประสารธูระราชกูร์) และนางเจื่อน นาควัระ ตามโฉนดที่ปรากฏเพื่อวางรากฐานงานด้านมหาดไทยและตำรวจตามอย่างตะวันตก

4. ทรงเสด็จประพาสเยี่ยมชมและมีปฏิสนธารกับชาวบ้านในตลาดเข้าวัดหนองแขม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปฏิสนธารอย่างไม่ถือพระองค์กับประชาชนที่มารอรับเสด็จตรัสถามทุกข์สุขของชาวบ้านในร พระพุทธเจ้าหลวงฯ ทรงเห็นความอุตสาหะตั้งใจของชาวบ้านในชุมชนที่จะช่วยเหลือ โดยทรงจัดให้ชาวบ้านในชุมชนให้บุตรหลานได้มีการศึกษาแบบตะวันตกที่มีคุณภาพเหมือนในพระนครและสามารถเลื่อนขั้นทางสังคมได้

5. บุตรหลานเชื่อมโยงสำคัญกับการปฏิวัติเพลงไทยเดิมเป็นไทยสากลของคณะราษฎรและเสรีไทย ในชุมชนปัจจุบันได้อพยพไปเปิดการแสดงดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทยที่ต่างประเทศมีความเชื่อมโยงสังคมมิติครูเพลงดนตรีไทย นักประดิษฐ์แม่ไม้เพลงไทย เช่น ขุนชำนาญ ขบวนสาส์น (ถนอม นาควัระ) อดีตผู้ใกล้ชิดหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และมีส่วน

เชื่อมโยงสำคัญกับการปฏิวัติเพลงไทยเดิมเป็นไทยสากลของคณะราษฎร เพลงชาติไทยใหม่ พ.ศ. 2481

6. การเสด็จประพาสต้น ร.ศ. 123 ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้า การส่งเสริมการค้าเสรี และการเปิดประเทศ การพัฒนาข้าวและชลประทานการตำรวจ การโดยเสด็จประพาสต้นของมกุฎราชกุมาร (ล้นเกล้ารัชกาลที่ 6) ทำให้ได้มีเสือป่าที่เป็นไพร่สามัญ ก่อนจัดตั้งกองเสือป่าอย่างเป็นทางการหลังจากทรงเสด็จขึ้นครองราชย์ และการพัฒนาวางระบบการตำรวจวางรากฐานระบบราชการ และการบริหารแผ่นดินในรัชสมัยนั้น ดังปรากฏโรงพักเก่าเรือนปั้นหยากรมทหารโปลิศ “โรงพักเรือนปั้นหย่า ร.ศ. 123” ซึ่งเป็นหมุดฉนวนตรึงวัดในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงที่ไพร่และลูกทาสที่พอมิมีความรู้ได้เข้ามาสมัครรับราชการในกรมการโปลิศและกองลาดตระเวนเพื่อเลื่อนชนชั้นทางสังคม

7. บทบาทของพลเสือป่าและสมาชิกชุมชน มุ่งช่วยเหลือชาวบ้านหลังการเลิกทาสหรือไพร่ ซึ่งชาวหนองแขมนั้นมีส่วนร่วม จากการตามหาเอกสารจากบรรพบุรุษชุมชนมาอ้างอิงได้ในปี พ.ศ. 2456 ของหลวงตรณกิจวิฑูร (ชด เมนะโพธิ) พบว่า นายชดได้เข้าเป็นเสือป่าลำดับที่ 41 โดยได้ร่วมกับสมาชิกเสือป่า เพื่อนบ้าน ราษฎร กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในชุมชน เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนให้แก่ลูกทาส ลูกไทย และดูแลกิจการพื้นที่ เขตนครปฐม รวมถึงชุมชนราษฎรแถววัดหนองแขมให้มีวิชาความรู้แบบช่องทางรวดเร็วพิเศษ (Fast track lane) ไปเป็นพ่อค้า ขุนนาง ปัญญาชนได้ในสมัยรัชกาลที่ 6-7 และรุ่นที่ 3 กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของเสรีไทยสายอเมริกันและอังกฤษในเวลาต่อมา

8. จากความสัมพันธ์ดังกล่าวในยุค ร.ศ. 123 อาจจะมีส่วนส่งผลทางอ้อมทำให้คนในชุมชนแห่งนี้ที่เป็นรอยัลลิสต์มีความสามัคคียอมรับได้กับความเป็นตะวันตกและปรับตัวได้กับกลุ่มลิเบอรัลที่มีความคิดเสรีสูงเช่นคณะราษฎร สันนิษฐานว่าด้วยความสัมพันธ์ดั้งเดิมของผู้ก่อตั้งคณะราษฎร (บางส่วน) กับรอยัลลิสต์เสรีไทยสายอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแต่รุ่นปู่ย่า พ่อแม่และตนเอง ที่มีกับราชวงศ์ไทยและราชสำนักฯ ด้านการปฏิรูปสิทธิและเสรีภาพเร่งรัดให้การศึกษาไพร่ทาสและยับยั้งการกีดกันไพร่และทาสสู่ชนชั้นปกครองด้วยพระวริยะอุตสาหะยาวนานตั้งแต่รัชสมัยรัชกาลที่ 5 และตลอดรัชสมัยรัชกาลที่ 6 สะท้อนจาก ดังปรากฏหลักฐานประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 พ.ศ. 2499 สมัยจอมพลแปลก พิบูลสงคราม (ไทยโพสท์, 2564) และการพยายามช่วยเหลือพระราชมารดาภิเษมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีของ ศ.ปรีดี พนมยงค์ทั้งก่อนลี้ภัยและหลังลี้ภัยในต่างแดน ซึ่งต้องรอเอกสารขั้นต้นสอบทานจากฝั่ง ศ.ปรีดี พนมยงค์ ปี พ.ศ. 2566 ที่เก็บรักษาไว้ที่ปารีส สอบทานกับเอกสารหลักฐานที่ยังไม่ได้ทำการเผยแพร่จากฝั่งรอยัลลิสต์ เสรีไทยหนองแขมก่อน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการทดสอบและการวิจัยขั้นตอนระเบียบวิธีการวิจัย 10 ขั้นตอน ด้วยการอิง ระเบียบวิธีการวิจัยคลาสสิก (กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2460; นรเศรษฐ์ นาครัฏระพงศ์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, ปิยนาด บุนนาค, 2555; วรรณศิลป์ พิรพันธุ์, 2560) เกี่ยวกับการเสด็จประพาสต้น โดยอิงหลักฐานขั้นต้นเป็นหลักด้วยข้อกำหนดทางกฎหมาย มาตรา 112 ที่เคร่งครัด พบเบาะแสองค์ความรู้จำนวนมากทางประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่าเกี่ยวกับธรรมเนียมราชาที่เป็นรูปธรรมในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ จากตระกูลไพร่สามัญสุญหายและไม่มีบุตรหลานในชุมชนได้เก็บรักษาและถ่ายทอดต่อ โดยเฉพาะพระราชกรณียกิจขับเคลื่อนสิทธิ์และเสรีภาพ ปราบปรามคอร์รัปชัน ภายใต้ระบอบธรรมเนียมราชาที่น่ายกย่องเชิดชูให้เป็นต้นแบบผู้นำการปกครองสมัยใหม่ และประวัติศาสตร์ต้นแบบที่มีส่วนในการก่อตัวประเทศไทยสุญหายไปในระบบการศึกษาดังกล่าวและมีความสำคัญต่อการสร้างความสามัคคีในชาติในปัจจุบัน

ระเบียบวิธีการวิจัยประวัติศาสตร์แบบดิจิทัลและเครื่องมือการวิจัยสมัยประวัติศาสตร์สมัยใหม่ ว่าสามารถใช้กับบริบทสังคมไทยและกฎหมายมาตรา 112 สามารถลดอคติการสืบค้นข้อมูล ลดปริมาณการละเลยเพิกเฉยทอดทิ้งองค์ความรู้จนสูญหาย ลดการปิดกั้นข่าวสารข้อมูลเบาะแสใหม่ด้วยอคติทางการเมือง และลดปัญหาการเผยแพร่ที่สร้างความแตกแยกทางสังคม (Arend, Lange, Chen, et al., 2014) การประยุกต์เครื่องมือการวิจัยประวัติศาสตร์ เครื่องมือทางสังคมวิทยาพงศาวลีวิทยาของ Russell (2016) สืบสาวแหกรวงศ์ตระกูลไพร่สามัญและเครื่องมือจิตวิทยาสังคมมิติของ Scott (2021) และ ระเบียบวิธีของ Bucheli and Wadhvani (2013) ที่เผยแพร่ในหนังสือ Organizations in Time: History, Theory, Methods UK สามารถนำมาใช้ได้ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่พอสำหรับประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่ซับซ้อนเกี่ยวกับ สมาคมลับของพลเสือป่า เสรีไทย และคณะราษฎร ที่รับใช้ใกล้ชิดและปฏิบัติการขับเคลื่อนธรรมเนียมราชา เพราะว่าเอกสารที่เผยแพร่มีทั้งข่าวจริงข่าวลวงและข้อมูลชั้นลับที่ถูกทำลายทิ้งกระจายกระจายช่วงภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 ต้องเพิ่มเป็น 12 ขั้นตอน และ 4 ขั้นตอนข้อมูลและ 2 เครื่องมือ พงศาวลีวิทยาและสังคมมิติ จึงจะสามารถเผยแพร่งานวิจัยทางประวัติศาสตร์ใหม่ได้ รวมเรียกว่า “เทคนิคพงศาวลีวิทยาสามัญชน และ สังคมมิติสามัญชน พ.ศ.2564 ภายใต้กรอบมาตรา 112” และอาจจะใช้ร่วมกับ แพลตฟอร์ม 4.0 หรือปัญญาประดิษฐ์ 5.0 ให้คอมพิวเตอร์เร็วและตรวจสอบทานกับเอกสารหลักฐานในและต่างประเทศได้ด้วยวิชาชีพและราชทินนามที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะการพัฒนาเครื่องมือวิจัยเชิงประวัติศาสตร์เทคโนโลยีในอนาคต

สำหรับการวิจัยประวัติศาสตร์การเสด็จประพาสต้น และข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในอนาคตอันใกล้ สามารถใช้ระเบียบวิธีวิจัยประวัติศาสตร์ร่วมกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่ออกแบบสัญลักษณ์ความสัมพันธ์ (Use Case Diagram) สำหรับการ

บริหารจัดการองค์ความรู้สืบค้น สกัดความรู้ แปลงราชศัพท์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานวิจัย เพื่อให้นักวิจัยรุ่นใหม่และผู้ที่ศึกษาสามารถเข้าใจและสื่อสารได้ง่าย ปัญญาประดิษฐ์ในการเก็บรักษาข้อมูลชั้นความลับและเผยแพร่ได้ Arend, Lange, Chen, et al. (2014) และอาจจะใช้ สอบทานกับพงศาวลีวิทยา (Genealogy) และชุดข้อมูลจากราชวงศ์ต่างประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะการใช้มาตรฐานจริยธรรม

นักวิจัยรุ่นใหม่สามารถเลือกใช้การกรองปิดบัง เปิดเผยข้อมูล หลักจริยธรรมในการวิจัยว่าด้วยการทำวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2550 (ชมรมจริยธรรมการทำวิจัยในคน, 2560)

เอกสารอ้างอิง (References)

- จดหมายเหตุหนองแขม. (2560). ประวัติหลวงเพชรเกษมวิถีสวัสดิ์ (แถม เพชรเกษม). สืบค้น 3 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.facebook.com/426169074414558/posts/4275255242789>
- ชมรมจริยธรรมการทำวิจัยในคน. (2560). หลักจริยธรรมในการวิจัย: การทำวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2550. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2562, จาก <http://www.nrms.go.th/FileUpload/AttatchFile/News/256010121923328671661.pdf>.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2460). บันทึกการเสด็จประพาสต้น. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- ไทยโพสต์. (2564). วัฒนาการมาตรา 112 โทษหนัก "ตัดหัว" สู่จำคุก: ประวัติการตราประมวลกฎหมายอาญา ปรากฏมาตรา 112 พ.ศ. 2499. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/88924>.
- นรเศรษฐ์ นาคภัทรพงศ์, สัญญา สัญญาวิวัฒน์, ปิยนาล บุนนาค. (2555). การบริหารจัดการมณฑลเทศาภิบาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วารสารพหุติกรรมศาสตร์. 18(2), 65.
- นิภา ศรีโพธิ์โรจน์. (2560). เอกสารประกอบคำสอนเรื่อง "ประเภทของการวิจัย". สืบค้น 3 กรกฎาคม 2562, จาก <http://www.watpon.com/Elearning/res14.htm>.
- บุญพิสิฐ ศรีหงส์. (2560). นาย ก.ศ.ร.กุลลาบ แห่งกรุงสยาม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มติชน
- ประชาไท. (2561). อัยการศาลทหารกรุงเทพมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา ส.ศิริรักษ์ มาตรา 112. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2562, จาก <https://prachatai.com/journal/2018/01/74980>.
- ปิยนาล บุนนาค. (2556). พระมหากษัตริย์ ข้าราชการ และประชาชน : มุมมองผ่านการเสด็จประพาสต้น คราวแรกของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วารสารไทยศึกษา. 9(1), 15.

- พระมหาพรหม ธรรมหาโส. (2561). แนวคิดและปรัชญาธรรมราชา: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/274>
- วรรณศิลป์ ไพรัตน์. (2549). ตามรอยเสด็จประพาสต้น จังหวัดสมุทรสงคราม-อัมพวา. วารสารวิชาการคณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 57(2), 6-30.
- วรลี จินะรัต. (2564). การจัดการความรู้ประวัติศาสตร์สูญหาย การเสด็จประพาสต้นของรัชกาลที่ 5 ณ วัดหนองแขม : รากแก้วสยามอารยะ สู่ครุฑนิยาม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. 5 (1), 42-64.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). (2561). สาคบุรี จากวิถีชาวบ้าน. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2562, จาก <http://thesis.swu.ac.th/swuebook/A420792.pdf>.
- Arend, D., Lange, M., Chen, J. et al. (2014). e!DAL - a framework to store, share and publish research data. *BMC Bioinformatics*. 15(214), 65.
- MIKE.org (2020). *Global Knowledge Management Criteria*. Retrieved March 14, 2021, from <https://www.thaimikeaward.org>.
- Nickerson, R.S. (1998). Confirmation Bias: A Ubiquitous Phenomenon in Many Guises. *Review of General Psychology*. 2(2), 175-220.
- Norkus, Z. (2012). Modeling in Historical Research practice and methodology: Contribution from Poland. *History & Theory Journal*. 51(2), 292-304.
- Russell, E. M. (2016). Historical Genealogy: The Evolving Definition and Uses of an Ancillary Historical Discipline. *Russian Studies in History*. 55(1), 1-9.
- Scientific transparency. (2018). *Why False Positive Results are Harmful to Scientific Research?*. Retrieved March 20, 2020, from <https://www.enago.com/academy/why-false-positive-results-are-harmful-to-scientific-research>.
- Scott, J. (2021). History of social network analysis: What is Social Network Analysis?. London: *Bloomsbury Academic* 2(1) 7-30.

